

КОНВЕРЗИЈА FADN У МРЕЖУ О ОДРЖИВОСТИ
ПОЉОПРИВРЕДНИХ ГАЗДИНСТАВА (FSDN)

FADN систем у Републици Србији
-тренутна ситуација & методологија-

- Март 2026-

Мирјана Бојчевски, Зорица Кукић

САДРЖАЈ:

ПРВИ ДЕО

- СТРУКТУРА ПОЉОПРИВРЕДНИХ ГАЗДИНСТАВА 2024
- FADN узорак (2011-2024)
- ПЛАН ЗА ИЗБОР ПОЉОПРИВРЕДНИХ ГАЗДИНСТАВА
- **АНАЛИЗА СТРУКТУРЕ УЗОРКА**

ДРУГИ ДЕО FADN/ FSDN

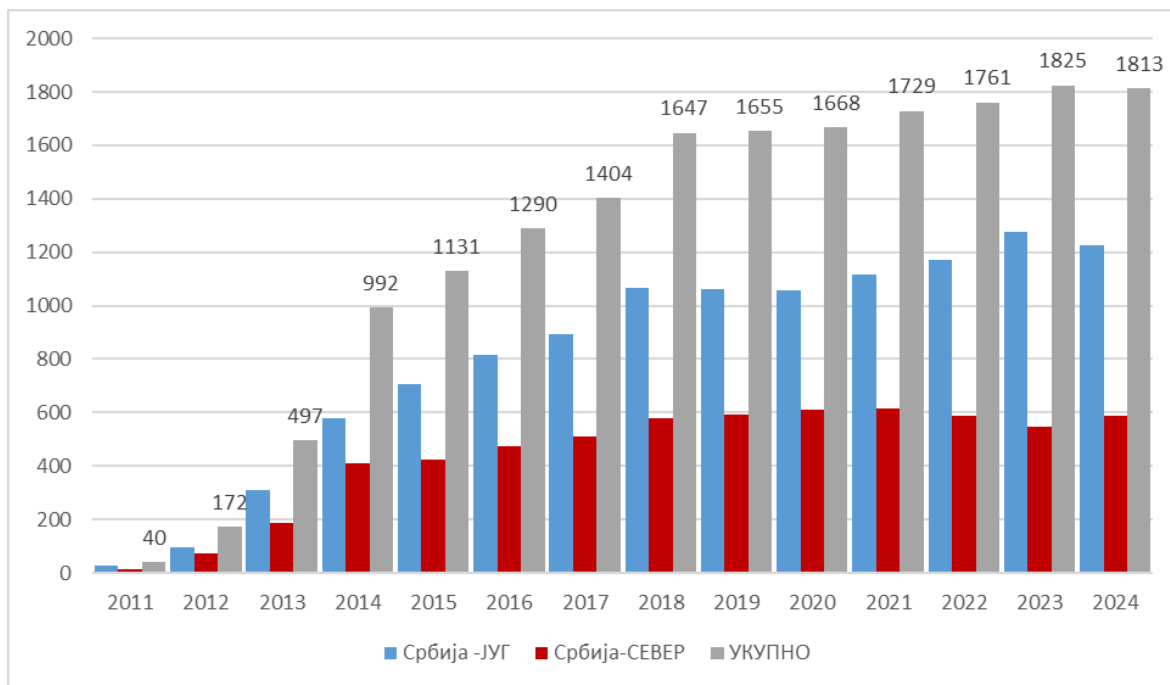
- НОВОСТИ У ПРОПИСИМА ЕВРОПСКЕ УНИЈЕ
- НОВА РЕФОРМА ЗАЈЕДНИЧКЕ ПОЉОПРИВРЕДНЕ ПОЛИТИКЕ
- **Визија за пољопривреду и храну 2028–2034**
- **ДИГИТАЛИЗАЦИЈА У ПОЉОПРИВРЕДИ**
- **КОМПАС ЗА ОДРЖИВОСТ ПОЉОПРИВРЕДЕ**
- ЗАКОНОДАВСТВО (ЕУ, НАЦИОНАЛНО)

ТРЕЋИ ДЕО

- ОРГАНИЗАЦИЈА FADN СИСТЕМА У СРБИЈИ
- ПЛАН АКТИВНОСТИ И РОКОВИ
- ВАЛИДАЦИЈА ПОДАТАКА

FADN узорак (2011-2024)

FADN узорак- СРБИЈА 2024

Рб.	Тип производње	Класа економске величине					Укупно
		3	4+5	6+7	8+9	10+11	
1	Ратарство	54	241	270	99	2	
2	Хортикултура у заштићеном простору	1	4	4	1	0	
3	Хортикултура на отвореном	3	14	16	1		
4	Виноградарство	0	9	5			
5	Воћарство	45	133				
6	Млечно говедарство	22					
7	Стока која се напаса	14					
8	Свињарство						
9	Живинарство						
10	Мешовита ратар сточарска п						
	Укуп						

Структура пољопривредних газдинстава по типологији и економској величини, 2024.

Број газдинстава FADN узорак (СЕВЕР/ ЈУГ)

Рб.	Тип производње	Класа економске величине						Укупно
		3	4+5	6+7	8+9	10+11	12+13+14	
1	Ратарство		9	91	195	88	2	0
2	Хортикултура у заштићеном простору	0	0	1	1	0		
3	Хортикултура на отвореном	2	2	6	0			
4	Виноградарство	0	2	1				
5	Воћарство	4	18	33				
6	Млечно говедарство	1	14					
7	Стока која се напаса	0						
8	Свињарство							
9	Живинарство							
10	Мешовита ратар сточарска пр							
	Укупн							

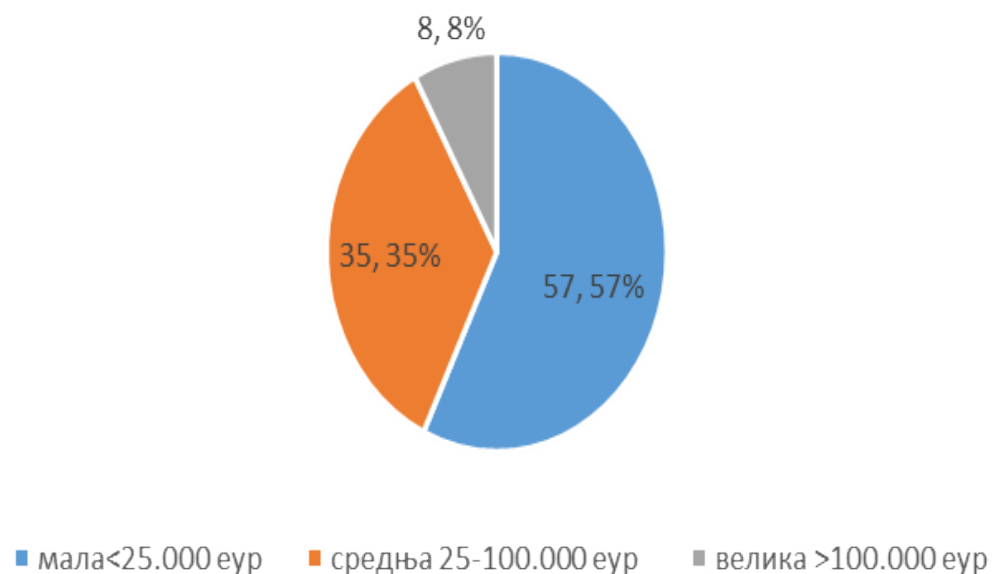
РЕГИОН СЕВЕР - 589

Рб.	Тип производње	Класа економске величине						Укупно	%
		3	4+5	6+7	8+9	10+11	12+13+14		
1	Ратарство	45	150	75	11	0	0	281	22.96
2	Хортикултура у заштићеном простору	1	4	3	0	0	0	8	0.65
3	Хортикултура на отвореном	1	12	10	1	0	0	24	1.96
4	Виноградарство	0	7	4	1	0	0	12	0.98
5	Воћарство	41	115	41	0	0	0	197	16.09
6	Млечно говедарство	21	222	91	1	0	0	335	27.37
7	Стока која се напаса	14	57	17	0	0	0	88	7.19
8	Свињарство	1	4	10	8	1	1	25	2.04
9	Живинарство	0	5	16	3	0	0	24	1.96
10	Мешовита ратарско – сточарска производња	18	151	59	2	0	0	230	18.79
	Укупно	142	727	326	27	1	1	1,224	100.00
	%	11.60	59.40	26.63	2.21	0.08	0.08	100.00	

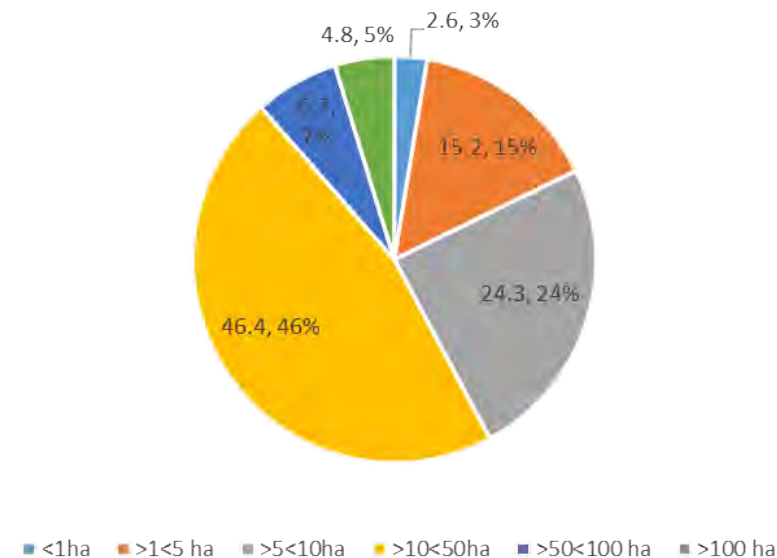
РЕГИОН ЈУГ - 1224

АНАЛИЗА СТРУКТУРЕ ПОЉОПРИВРЕДНИХ ГАЗДИНСТАВА FADN УЗОРКА (2024)

Структура узорка према економској величини

Структура газдинстава у узорку према КПЗ, 2024

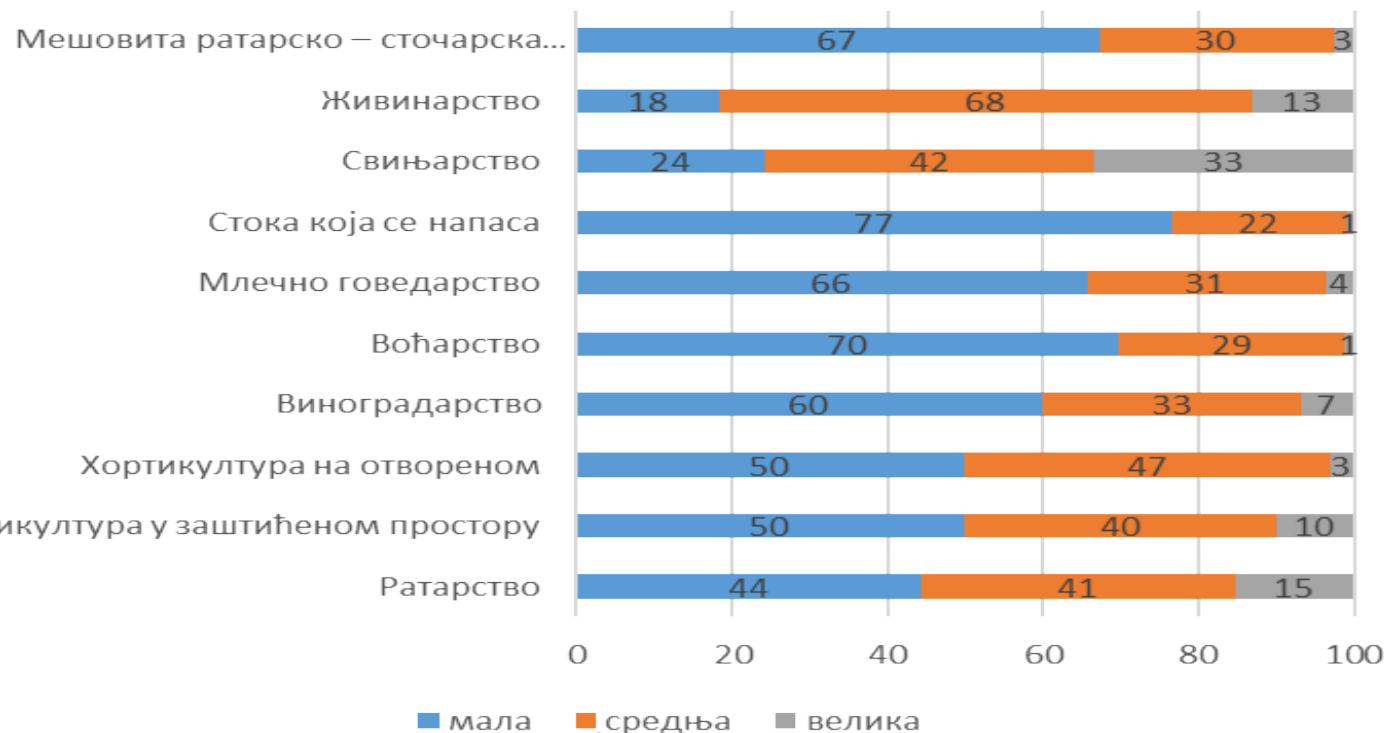

- Највећа заступљеност газдинстава **МАЊЕ ЕКОНОМСКЕ ВЕЛИЧИНЕ до 25 хиљ. еур** (52,57%)
- Пољопривредна газдинства која користе **од 10 до 50 ha** (46,4%)

АНАЛИЗА СТРУКТУРЕ ПОЉОПРИВРЕДНИХ ГАЗДИНСТАВА FADN УЗОРКА (2024)

Структура узорка према типу и економској величини, 2024

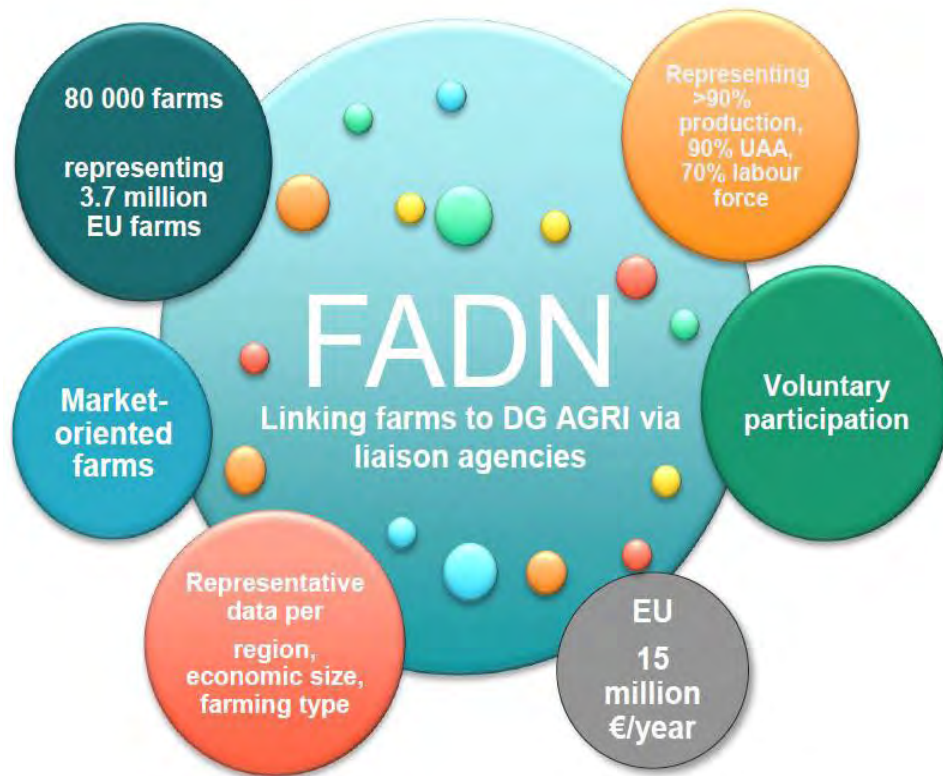
ПРЕПОРУКЕ ЗА УНАПРЕЂЕЊЕ УЗОРКА

- ✓ Велика газдинства
- ✓ Газдинства средње величине
- мешовита**
- ✓ **8-25-000**

➤ -Најмања газдинства у узорку (хортикултура , воћарство , виноградарство (1-3 %))

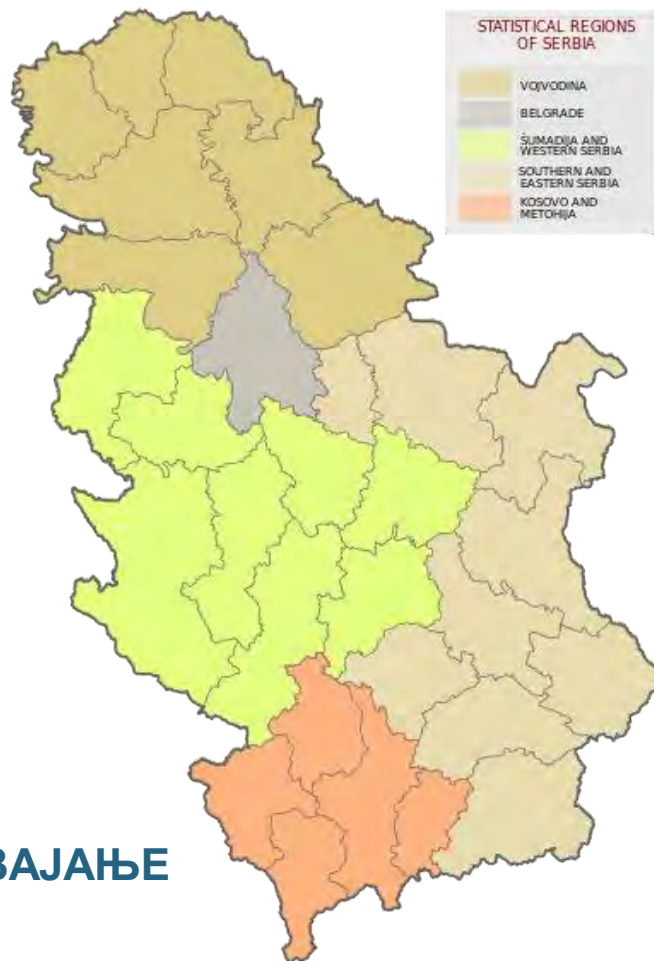
➤ Највећа газдинства у узорку (свињарство (33%), живинарство (13%), ратарство) (15%)

FADN – Захтеви у погледу узорка

- „Комерцијална газдинства”
 - > 90% пољопривредног земљишта
 - > 90% производње (вредност производње)
 - Прагови за сваку земљу
- Репрезентативан
 - На нивоу државе
 - На регионалном нивоу
- Учешће је добровољно
 - Пољопривредни произвођачи могу одбити да учествују

ПЛАН ЗА ИЗБОР ПОЉОПРИВРЕДНИХ ГАЗДИНСТАВА

Србија - Север

Србија - Југ

ДЕТАЉАН ОПИС СТРУКТУРЕ ГАЗДИНСТАВА ЗА ИЗРАДУ ПЛАНА

ДЕФИНИСАЊЕ И УСВАЈАЊЕ

- Регион
- Економска величина
- Тип производње

ИЗРАЧУНАВАЊЕ
Коефицијента стандардне вредности производње

ЕКОНОМСКА ВЕЛИЧИНА ПОЉОПРИВРЕДНИХ ГАЗДИНСТАВА

Економска величина пољопривредних газдинстава

Референтни период за обрачун CO у пољопривреди

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	
Будуће истраживање																							
Попис пољопривреде 2023																	SO_20						
Анкета о структури ПГ 2018									SO_13														
Попис пољопривреде 2012				SO_07																			

Коришћење серије од пет година додатно неутралише екстремне ситуације и врши се упросечавање.

Обрачун CO обухвата петогодишњи период, с тим што година за коју се обрачунава CO мора обухватати две претходне и две године након обрачуна CO

Усклађеност са обрачунима ЕУ омогућује поређења са газдинствима из других земаља.

СТРУКТУРА ПОЉОПРИВРЕДНИХ ГАЗДИНСТАВА ПОКРИВЕНОСТ УЗОРКА У 2024.ГОДИНИ

✓ ПОПИС ПОЉОПРИВРЕДЕ 2012./2023

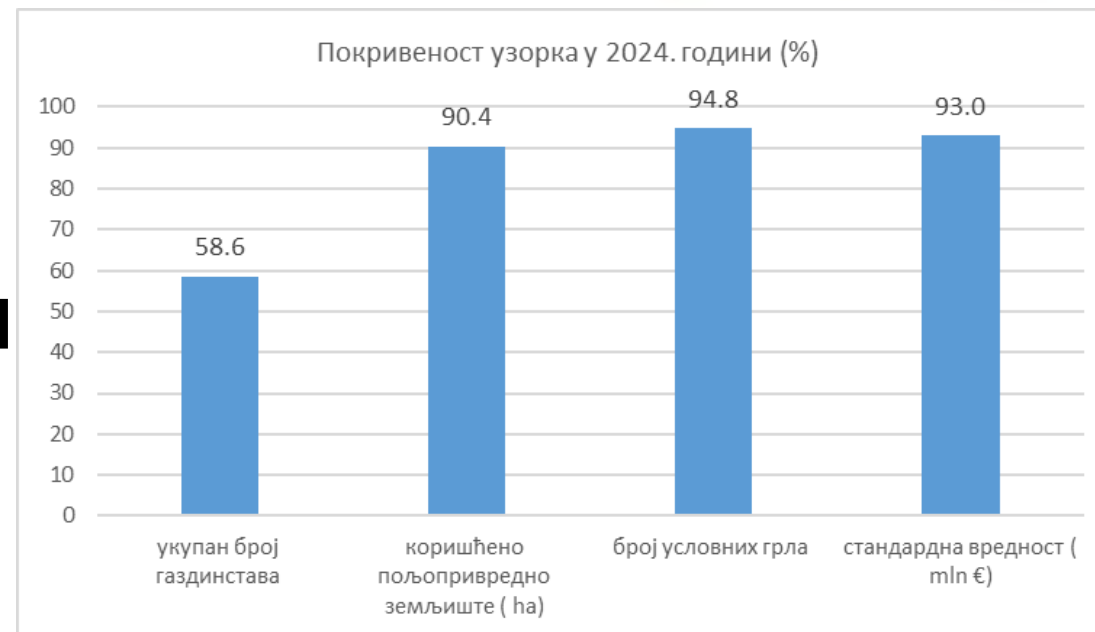
-Спроводи се на 10 година

-сва газдинства

✓ ИСТРАЖИВАЊЕ О ПОЉОПРИВРЕДНИМ ГАЗДИНСТВИМА 2018/2026

-спроводи се на 3 године

-на узорку

Покривеност узорка (%)2024

ПОПИС ПОЉОПРИВРЕДЕ 2012

- 631 552 газдинстава
- 3 770 милиона евра – стандардна вредност производње
- 6 000 евра - просечна стандардна вредност производње газдинства

Пољопривредна газдинства

Основне карактеристике

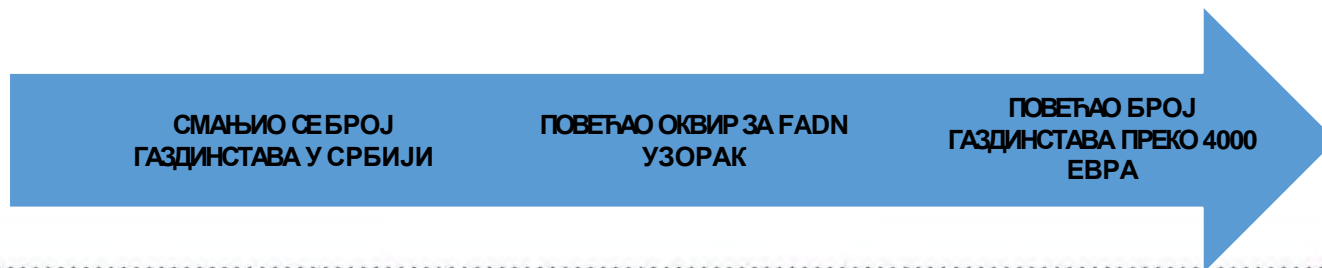
Године	Број ПГ	КПЗ (ха)	ГРЈ	УГ	СО (ЕУР/ПГ)
2018	564.541	3.475.894	645.733	1.933.838	8.644
2023	508.325	3.239.374	502.318	1.493.008	11.880

СТРУКТУРА ПОЉОПРИВРЕДНИХ ГАЗДИСТАВА ПО ТИПОЛОГИЈИ И ЕКОНОМСКОЈ ВЕЛИЧИНИ, 2012/2018/2023

	Тип производње	Класа економске величине						Укупно	%
		3	4+5	6+7	8+9	10+11	12+13+14		
1	Ратарство	60,340	62,311	18,087	1,244	93	95	142,170	47.7
2	Хортикултура у заштићеном простору	876	1,638	525	102	30	24	3,195	1.1
3	Хортикултура на отвореном	1,508	2,533	1,266	137	5	6	5,455	1.8
4	Виноградарство	238	288	127	50	3	2	708	0.2
5	Воћарство	18,042	18,039	4,813	303	19	11	41,227	13.8
6	Млечно говедарство	4,075	12,200	5,269	562	18	5	22,217	7.5
7	Стока која се напаса	5,230	6,870	2,976	174	8	3	15,261	5.1
8	Свињарство	703	964	756	252	23	22	2,720	0.9
9	Живинарство	49	116	277	296	30	23	791	0.3
10	Мешовита ратарско – сточарска прои	25,083	32,189	6,453	340	13	27	64,105	22
2023		116,144	137,148	40,549	3,460	242	218	297,849	100
%		39.0	46.0	13.6	1.2	0.1	0.1	100	
2018		130,180	118,122	25,017	1,939	163	170	275,591	100
%		47.2	42.9	9.1	0.7	0.1	0.1	100	
2012		112,689	70,316	15,993	1,620	118	159	200,895	100
%		56.0	35.0	8.0	0.8	0.1	0.1	100	

FADN узорак/ПОЉЕ ИСТРАЖИВАЊА
(коришћено пољопривредно земљиште, број грла стоке, број газдинстава, годишња радна јединица)

FADN узорак, 2023						
	ПРАГ	ПОЉЕ ИСТРАЖИВАЊА				БРОЈ
		%SO	%UAA	%AWU	%farms	
СРБИЈА	4 000	93%	90%	74%	59%	1 750
СРБИЈА	8 000	82%	78%	53%	36%	1 500

ЗАЈЕДНИЧКА ПОЉОПРИВРЕДНА ПОЛИТИКА

Визија за пољопривреду и храну 2028–2034

Заједничко обликовање атрактивног
пољопривредног и прехранбеног сектора за будуће
генерације

КОМПАС ЗА ОДРЖИВОСТ ПОЉОПРИВРЕДЕ

Brussels, 19.2.2025
COM(2025) 75 final

COMMUNICATION FROM THE COMMISSION TO THE EUROPEAN PARLIAMENT, THE COUNCIL, THE EUROPEAN ECONOMIC AND SOCIAL COMMITTEE AND THE COMMITTEE OF THE REGIONS

A Vision for Agriculture and Food
Shaping together an attractive farming and agri-food sector for future generations

ЗАЈЕДНИЧКА ПОЉОПРИВРЕДНА ПОЛИТИКА

- Утицајнији буџет ЕУ за пољопривреду и рурална подручја
- Циљанија подршка пољопривредницима
- Поједностављивање правила за европске пољопривреднике и руралне заједнице у оквиру ЗПП 2028-2034
- Флексибилнија политика усмерена ка резултатима
- Подржавање еколошких и климатских акција и отпорности пољопривредних газдинстава

Пољопривредна тржишта

Поред правног оквира ЗПП, неколико других одредби се ревидира у Уредби о организацији заједничког тржишта како би се одразиле промене у пољопривредном сектору, као што су:

- ✓ Промовисање здраве исхране кроз локално произведене производе путем школских програма ЕУ, поновно повезивање деце са пољопривредом
- ✓ Стварање новог сектора за протеинске усеве, ради јачања ланца вредности на регионалном, националном и транснационалном нивоу.
- ✓ Заштита одређених термина везаних за месо како би се одржали високи стандарди производње у погледу природног састава меса и месних производа и помагање потрошачима да доносе информисане одлуке.
- ✓ Увођење маркетиншких стандарда за протеинске усеве, говедину, свињетину, овчије, козје месо и сир у будућности, укључујући означавање порекла.
- ✓ Побољшање припремљености и доступности пољопривредних залиха током ванредних ситуација.

Визија за пољопривреду и храну 2028–2034

- 1. ИЗГРАДИТИ АТРАКТИВАН ПОЉОПРИВРЕДНО-ПРЕХРАМБЕНИ СЕКТОР**
- 2. ПОДСТИЦАТИ РАЗВОЈ КОНКУРЕНТНОГ И ОТПОРНОГ СЕКТОРА**
- 3. СТВОРИТИ УСЛОВЕ ЗА СЕКТОР СПРЕМАН ЗА БУДУЋЕ ИЗАЗОВЕ**
- 4. ФОКУС НА ХРАНУ, ПРАВЕДНЕ УСЛОВЕ ЖИВОТА И РАДА У РУРАЛНИМ ПОДРУЧЈИМА**
- 5. ГЕНЕРАЦИЈСКА ОБНОВА У ПОЉОПРИВРЕДИ**

The CAP post-2027 in the next EU budget

1. ИЗГРАДИТИ АТРАКТИВАН ПОЉОПРИВРЕДНО-ПРЕХРАМБЕНИ СЕКТОР

- ✓ Предлагање праведније, једноставније и циљаније заједничке пољопривредне политике
- ✓ Преглед правила о нефер трговинским праксама и Уредбе о заједничкој организацији тржишта (ЗОТ)
- ✓ Унапређење система за праћење и анализу ЕУ за агро-прехранбени ланац
- ✓ Изградња амбициозне инвестиционе агенде
- ✓ Представљање Стратегије биоекономије и Стратегије генерацијске обнове
- ✓ Унапређење система за праћење и анализу ЕУ за пољопривредно земљиште

2. ПОДСТИЦАТИ РАЗВОЈ КОНКУРЕНТНОГ И ОТПОРНОГ СЕКТОРА

- Успостављање нових дијалога о партнерству у пољопривредно-прехранбеној политици
- Поједностављење административног оптерећења за пољопривреднике и предузећа у прехранбеној индустрији
- Развој плана за решавање изазова у снабдевању протеинима
- Тежити **већем усклађивању стандарда производње за увезене производе**
- Развој амбициозне мреже безбедности за пољопривредно-прехранбени сектор ЕУ
- Позив на приступ управљању ризицима и кризама и Усвајање плана за прилагођавање климатским променама
- Покретање дугорочне **Стратегије за сточарство**

3. СТВОРИТИ УСЛОВЕ ЗА СЕКТОР СПРЕМАН ЗА БУДУЋЕ ИЗАЗОВЕ

- ✓ Подржати **климатске циљеве ЕУ**
- ✓ Помоћи пољопривредницима да мере и побољшају своје перформансе на нивоу газдиства
- ✓ Нови стратешки **приступ истраживању и иновацијама**
- ✓ Понудити добровољно бенчмаркирање одрживости на пољопривредним газдинствима
- ✓ Предложити **стратегију отпорности на несташицу воде**, Убрзати приступ биопестицидима
- ✓ Награђивање кроз **угљеничну пољопривреду** (Carbon Removal и Carbon Farming)
- ✓ Покренути **дигиталну стратегију ЕУ** за пољопривреду

4. ФОКУС НА ХРАНУ, ПРАВЕДНЕ УСЛОВЕ ЖИВОТА И РАДА У РУРАЛНИМ ПОДРУЧЈИМА

- ✓ Ажурирати **Акциони план ЕУ** за рурална подручја и ојачати Рурални пакт
- ✓ Успоставити платформу „**Жене у пољопривреди**“
- ✓ Организовати дијалоге о храни са актерима прехранбеног система
- ✓ **Развијати кратке ланце** снабдевања и Ревидирати ЕУ школску шему
- ✓ Повећати свест потрошача кроз **политику промоције** и даље подстицати употребу географских ознака порекла

- До 2040. године, Европа има за циљ да удвостручи удео младих и нових пољопривредника, осигуравајући да пољопривреда остане иновативна, конкурентна и отпорна

Млади пољопривредници се данас суочавају са неколико препрека за улазак:

- Приступ земљишту је и даље тежак и скуп
- Приступ кредитима је ограничен и сложен
- Вештине и пословно знање су кључни и захтевају даљи развој
- Руралне услуге и инфраструктура су често ограничене
- Системи наслеђивања и пензионисања одлажу пренос власништва пољопривредних газдинстава

Просечна старост
пољопривредника је
57 година

Само 12% пољопривредника је
млађе од 40 година

Само 1 од 30 пољопривредника
је жена млађа од 40 година

„Храна за Европу“:

Додата вредност умрежавања података

- Стратегије дигиталне пољопривреде и Подршке истраживању и иновацијама
- Спровођење иновација за пољопривреду ЕУ и пољопривредно-прехрамбени сектор - фокус на Европски фонд за конкурентност и програм Хоризонт Европа

Повећања ефикасности и одрживости кроз умрежавање података

- Кључни алати за подршку приходима у оквиру ЗПП 2028-2034
- Боље циљање подршке приходима у Заједничкој пољопривредној политици
- Иницијатива које имају за циљ побољшање конкурентности и одрживости аграрног сектора у ЕУ

ДИГИТАЛИЗАЦИЈА У ПОЉОПРИВРЕДИ

- Да би се олакшала праведна размена података међу секторима, ЕУ је усвојила **Закон о подацима**, који ће ступити на снагу 2025. године.
- Неколико политика и законских прописа ЕУ регулишу употребу и поновну употребу података релевантних за пољопривредни сектор
- **Кодекс понашања ЕУ о размени пољопривредних података** који је успоставила група удружења из пољопривредно-прехранбеног ланца ЕУ, пружа смернице о коришћењу пољопривредних података, посебно о правима приступа и коришћења истих
- У Европској стратегији за податке, Комисија је најавила **ЗАЈЕДНИЧКИ ЕВРОПСКИ ПОЉОПРИВРЕДНИ ПРОСТОР ПОДАТАКА (CEADS)** како би се олакшала поуздана размена пољопривредних података између приватних заинтересованих страна (нпр. пољопривредника, компанија за машине, пружалаца услуга података) и јавних власти.
- Имплементација прати корак по корак, почевши од припремне акције „**AgridataSpace**“, након чега следи акција примене, а обе су финансиране у оквиру **Програма Дигитална Европа**.

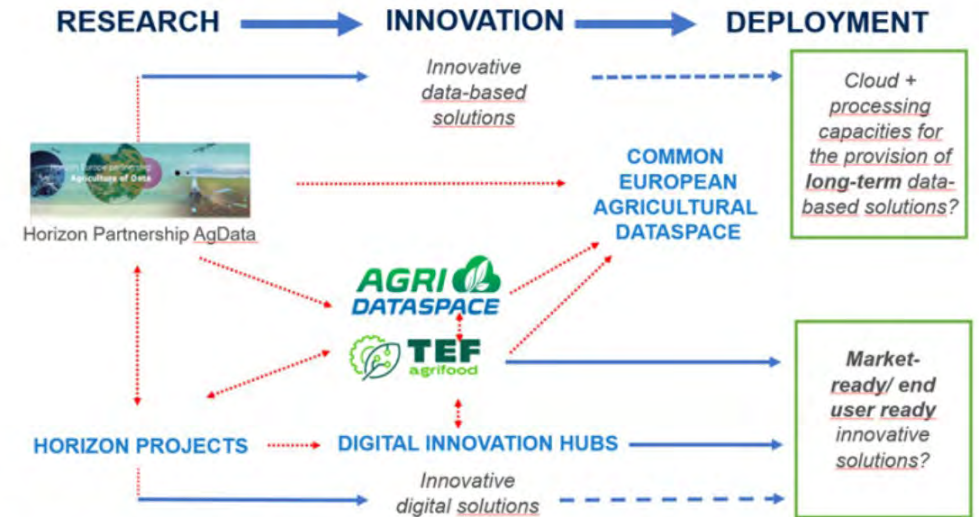

Figure 2: A strategic approach towards bringing research and innovation to deployment stage in the field of digitalisation in agri-food

<https://agridataspace-csa.eu/>

КОМПАС ЗА ОДРЖИВОСТ ПОЉОПРИВРЕДЕ

(EU Agricultural Data Platform)

✓ ЕКОНОМСКА ОДРЖИВОСТ

- кључни индикатори сектора у целини у економском смислу

✓ СОЦИЈАЛНА ОДРЖИВОСТ

- повезана је са концептима као што су праведност, повезаност, разноликост и квалитет живота

✓ ЕКОЛОШКИ И КЛИМАТСКИ УТИЦАЈ

- када се не спроводи на одржив начин, пољопривреда може имати негативан утицај на воду, земљиште, квалитет ваздуха и биодиверзитет.

<https://www.agristatscompass.com/index.html>

Интерактивни алат обједињује 20 кључних индикатора за 3 димензије одрживости у пољопривреди и руралним подручјима: економску одрживост, еколошку одрживост и друштвену одрживост.

ПОЉОПРИВРЕДНИ КОМПАС ОДРЖИВОСТИ

- Интерактивни алат који нуди **јасне и разумљиве информације** о одрживости у пољопривреди
- Већина индикатора „Компаса пољопривредне одрживости“ је такође **део индикатора ЗПП**, који мере учинак ЗПП и део FSDN система
- обједињује кључне **индикаторе за три димензије одрживости** у пољопривреди и руралним подручјима.
- Приказује тренутно стање одрживости пољопривреде и њену развој током времена
- Показује **текуће трендове у пољопривреди**, сви могу да прате напредак индикатора одрживости,
- Јавно и транспарентно приказује податке одрживости, а резултати било које претраге **могу се извести и преузети**
- Контролна табла ће се редовно ажурирати

Agri Sustainability Compass

Discover the sustainability compass, an interactive tool which shows the development of 20 key indicators for the three dimensions of sustainability in agriculture.

Агро компас одрживости прво представља кључне индикаторе за процену економских перформанси пољопривреде.

Индикатор као што је:

„Трговински биланс“ процењује конкурентност

„Пољопривредна продуктивност“ мери ефикасност

„Поређење зараде са просечним платама“, **„Нето додата вредност по раднику“** и **„Просечна величина фарме“** одражавају развој прихода, продуктивност рада и структурне промене у пољопривредном сектору.

Ове информације одражавају економски положај пољопривредника ЕУ.

„Удео менаџера на газдинству по старости“ и „Удео газдинстава којима управљају жене“ одражавају забринутост због генерацијске обнове и родне равноправности.

„Обуке менаџера газдинстава“ и „Стопе сиромаштва у руралним подручјима“ пружају увид у приступ образовању и ризик од сиромаштва у руралним заједницама.

„Употребе антибиотика по животињи“, што је релевантно за ризик од резистенције на антибиотике.

Environmental and climate performance

Девет кључних индикатора који се фокусирају на еколошку одрживост, посматрају интеракцију пољопривреде са животном средином и њен утицај на биодиверзитет, здравље земљишта, квалитет воде и загађење ваздуха.

„Индекс птица пољопривредног земљишта“, **„Разноврсност усева“** и **„Нитрати у подземним водама“** процењују биодиверзитет, пољопривредне праксе и загађење воде.

Индикатори пестицида, органске пољопривреде, емисија амонијака и емисија гасова стаклене баште прате утицаје на животну средину и климу и напоре одрживости повезане са пољопривредним праксама ЕУ.

Примери индикатора и мерљиви показатељи за пољопривредно газдинство:

- Продуктивност/економија: принос/ха, трошак/једин., маржа

Economic performance

- Социјално: број запослених са уговором, безбедност на раду, приступ обуци

Social performance

- Вода: потрошња по јединици производа, квалитет

- Енергија: % обновљивих извора, енергетска интензивност

- Земљиште: органска материја %, ерозија (ха/год)

Environmental and climate performance

FSDN БАЗА ПОДАТАКА-коришћење података

Farm economics

Economic reports on EU farming, based on data from the Farm Sustainability Data Network (FSDN).

Access the FSDN page with information on methodology, instructions, and definitions, link to RICA-1 and to the online platform: [Farm sustainability data network | European Commission \(europa.eu\)](https://agridata.ec.europa.eu)

PILLARS

Agri-food Markets

Market data on national and European agriculture provided by the agricultural and rural development department of the European Commission. See visualisations about trade, prices and production.

[Explore >](#)

CAP Indicators

The Common Agricultural Policy provides financial support to farmers in Member States, develops the rural community and helps farmers towards more environmentally sustainable farming.

[Explore >](#)

Farm Economics

Economic reports on EU farming, based on data from the Farm Sustainability Data Network (FSDN). Learn about productivity, profitability, subsidies, economic structure and finances of European farms.

[Explore >](#)

Geodata

A discovery hub to Member States' geoportals for Integrated administration and control system (IACS) spatial data and interactive maps for the CAP context indicators.

[Explore >](#)

FSDN database

Standard results about the economic situation of EU farms by different groups.

Economic results

Farms' economic performance at Member States, farming types and economic size levels.

Analyses

Analyses of FSDN data: farm incomes, costs of production, farm business analyses and more.

MyFSDN

MyFSDN is a unique single access point for all external services provided by the EU FSDN.

<https://agridata.ec.europa.eu/extensions/FSDNPublicDatabase/FSDNPublicDatabase.html>

<https://agridata.ec.europa.eu/extensions/FarmEconomyFocus/FarmEconomyFocus.html>

НОВА МЕТОДОЛОГИЈА & НОВИ ИНДИКАТОРИ (2024)

Законодавна иницијатива FSDN (Основни акт)

Без промене у законодавном окружењу:

- Основни акт успостављања обезбеђује тренутни правни оквир
- Подзаконски акти укључују буџет, теме и варијабле, размену података итд.

НАПОМЕНА: Економска димензија остаје основа: додавање еколошких – друштвених варијабли и допуна економских варијабли (нпр. више информација о енергији – тржишни излаз).

Основни акт

УРЕДБА (ЕУ) 2023/2674 ЕВРОПСКОГ ПАРЛАМЕНТА И САВЕТА од 22. новембра 2023. године о изменама и допунама Уредбе Савета (ЕЗ) бр. 1217/2009 у вези са претварањем мреже рачуноводствених података на фармама у мрежу података о одрживости фарми.

The new Farm Sustainability
Data Network (FSDN)

НОВО ЗАКОНОДАВСТВО (2024)

- **REGULATION (EU) 2023/2674 OF THE EUROPEAN PARLIAMENT AND OF THE COUNCIL** of **22 November 2023** amending Council Regulation (EC) No 1217/2009 as regards conversion of the Farm Accountancy Data Network into a Farm Sustainability Data Network;
- **COMMISSION DELEGATED REGULATION (EU) 2024/1417** of **13 March 2024** supplementing Council Regulation (EC) No 1217/2009 setting up the Farm Sustainability Data Network with rules for annual income determination, holding sustainability analysis and access to data for research purposes, and repealing Commission Delegated Regulation (EU) No 1198/2014;
- **COMMISSION IMPLEMENTING REGULATION (EU) 2024/2499** of **26 September 2024** laying down rules for the application of Council Regulation (EC) No 1217/2009 as regards the financial contributions to Member States' implementation costs when setting up the Farm Sustainability Data Network
- **COMMISSION IMPLEMENTING REGULATION (EU) 2024/2746** of **25 October 2024** laying down rules for the application of Council Regulation (EC) No 1217/2009 setting up the Farm Sustainability Data Network and repealing Commission Implementing Regulation (EU) 2015/220;

FADN

Economic

FSDN

Environmental

Social

КОНВЕРЗИЈА У МРЕЖУ ПОДАТАКА О ОДРЖИВОСТИ ПОЉОПРИВРЕДНИХ ГАЗДИНСТАВА- FADN/ FSDN

Кључна достигнућа FADN и конверзија у FSDN -а

- ✓ Одржано добровољно учешће фармера
- ✓ Од рачуноводства до одрживости: 42 теме класификоване по 3 димензије одрживости (економски, еколошки и социјални)
- ✓ Максимално искористити већ прикупљене податке: „прикупи податке једном, поново их користи више пута“
- ✓ Повратне информације пољопривредницима о њиховој одрживости
- ✓ Појачана и разјашњена заштита података

DATA-DRIVEN DECISION MAKING

The FADN / FSDN network offers a unique data-driven approach to understanding the complexities of farm sustainability across the EU. By gathering detailed data on farm structures, practices, and economic outcomes, it enables more informed and effective decision-making for policymakers and stakeholders. This innovative network is designed to provide insights, ensuring that policies and practices are based on reliable, farm-level evidence. It supports the EU's ambition for sustainable growth in agriculture and rural development, aligning with long-term strategic goals.

SUPPORT FOR FARMERS AND ADVISORS

Several EU countries already offer feedback information and decision-support tools on economic performance, mostly to participating farms. Under the new FSDN framework, these tools will be designed to enable farmers to access benchmark data to enhance their farm management practices and boost the sustainability of their farms. Participating farmers will receive reports that compare their results with similar holdings (for example, in the same sector and economic size), helping them identify areas for improvement and optimise their management practices. Additionally, non-participating farmers will also be able to benefit from the feedback, although it will be less detailed and tailored.

DATA INTEGRATION AND SHARING

The FSDN will simplify data collection by improving data sharing, applying the principle of "collect data once, reuse multiple times". Connecting data from multiple sources, it will foster a more holistic understanding of the agricultural landscape. Data sharing will be provided at national level with the aim to complete FSDN data and reduce the data collection efforts of administrations and farmers. It will be also implemented at the EU level, with the objective to enhance the analysis potential for policymakers.

FROM ACCOUNTANCY TO SUSTAINABILITY

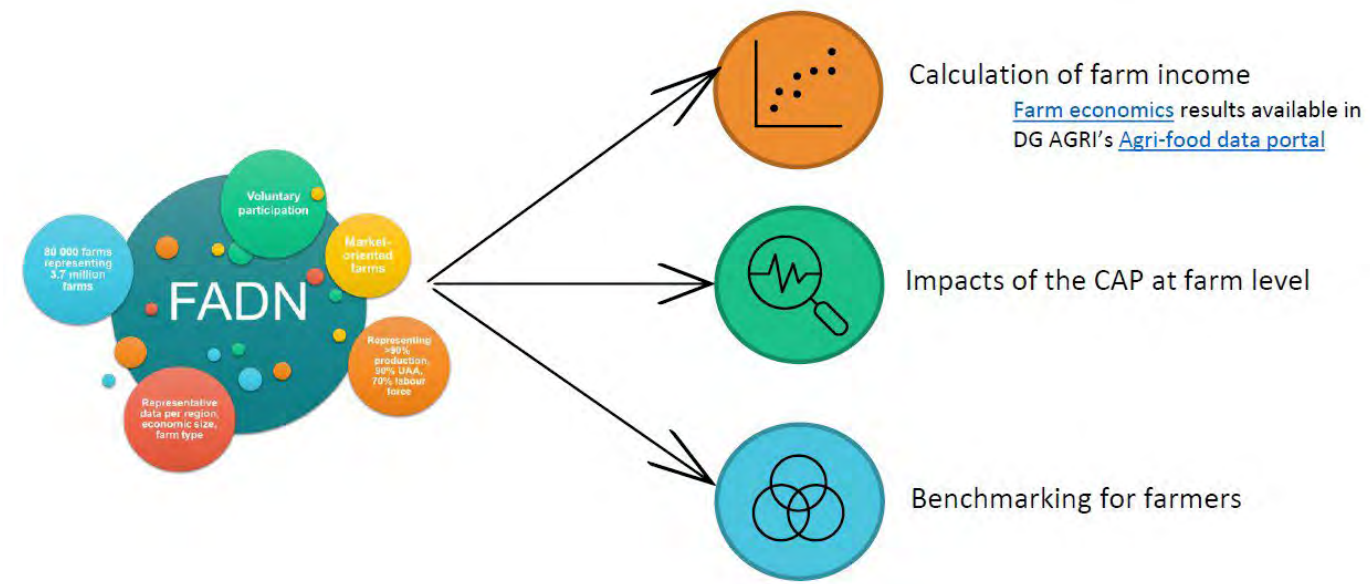
The FSDN bridges the gap between economic performance and sustainability goals. It provides information on farm practices and can help to study trade-offs across the three dimensions of sustainability. Its mission: reveal the invisible.

CONFIDENTIALITY ENSURED

The data is published only in aggregated

ЦИЉЕВИ КОНВЕРЗИЈЕ У МРЕЖУ ПОДАТАКА О ОДРЖИВОСТИ ПОЉОПРИВРЕДНИХ ГАЗДИНСТАВА

- Уведени додатни индикатори које се односе на еколошке и друштвене димензије и допуњени економски на нивоу пољопривредног газдинства;
- Увести иновативне и модерне системе и праксе прикупљања података, кроз бољу интероперабилност – дељење података са другим изворима података;
- Побољшати улогу FADN/FSDN за анализу политике, истраживање, евалуацију и креирање политике;
- Унапређење пружања саветодавних услуга пољопривредницима и бенчмаркинг перформанси одрживости пољопривредних газдинстава.

НОВИ ИНДИКАТОРИ ПОДАТАКА О ОДРЖИВОСТИ ПОЉОПРИВРЕДНИХ ГАЗДИНСТАВА

Унапређење одрживости са FSDN -а:

Нови индикатори на нивоу пољопривредних газдинстава постепено се уводе од 2025. године

- 1. ЕКОНОМСКИ** - Општи подаци о газдинству, Врста занимања, Имовина и улагања, Квоте и друга права, Дугови/кредити, порез на додату вредност, инпути, коришћење земљишта и усеви, сточарска производња, производи животињског порекла и услуге, Тржишна интеграција, Квалитетни производи – Географске ознаке, Чланство у произвођачу организације, Управљање ризицима, Иновације и дигитализација, Остале добитне активности у вези са холдинг, Субвенције, Индикативни удео прихода ван фарме
- 2. ЕКОЛОШКИ**- Пољопривредне праксе, управљање земљиштем, употреба и управљање нутријентима, узгој угљеника, гасови стаклене баште емисије и уклањања, загађење ваздуха, коришћење и управљање водом, коришћење заштите биља, употреба антимикробних средстава, Добробит животиња, биодиверзитет, органска пољопривреда, шеме сертификације, потрошња енергије и енергија производња, Губитак хране на нивоу примарне производње, Управљање отпадом
- 3. СОЦИОЛОШКИ** - Рад, образовање, равнотежа полова, услови рада, социјална инклузија, социјално осигурање, инфраструктура и основне услуге, Обнова генерације

ПОСТЕПЕНИ ПРЕЛАЗАК У МРЕЖУ ПОДАТАКА О ОДРЖИВОСТИ ПОЉОПРИВРЕДНИХ ГАЗДИНСТАВА

2025

- Актуелне економске FADN теме (нпр. коришћење земљишта, резултати, инпути, имовина, инвестиције, дугови, субвенције)
- Интеграција тржишта (произвођачке организације)
- Пољопривредне праксе (делимично)
- Биодиверзитет (делимично)
- Нутриенти и Емисије гасова
- Управљање земљиштем
- Шеме еколошке сертификације
- Добробит животиња
- Друштвене теме (рад, безбедност, социјална инклузија, услуге, обнова генерација)

FROM ACCOUNTANCY TO SUSTAINABILITY

The FSDN bridges the gap between economic performance and sustainability goals. It provides information on farm practices and can help to study trade-offs across the three dimensions of sustainability. By providing granular insights into how farm-level activities impact these dimensions, the FSDN equips stakeholders with the knowledge needed to address environmental issues (greenhouse gas emissions, nutrients, biodiversity, plant protection products, antimicrobials, energy), social issues (generational renewal in agriculture, labour, working conditions, social inclusion) and further economic issues (market integration, risk management, innovation). This approach will provide evidence to support EU agricultural policy promoting sustainable and resilient farming systems.

2027

- Иновација – дигитализација
- Удео прихода ван газдинства
- Пољопривредне праксе (делимично)
- Биодиверзитет (делимично)
- Управљање водама
- Употреба средстава у заштити биља
- Антимикробна употреба
- Енергија
- Губитак производње хране/сточне хране на газдинству
- Обуке пољопривредника

РОКОВИ ЗА УНОС И ВАЛИДАЦИЈУ ПОДАТАКА

КАЛЕНДАР АКТИВНОСТИ

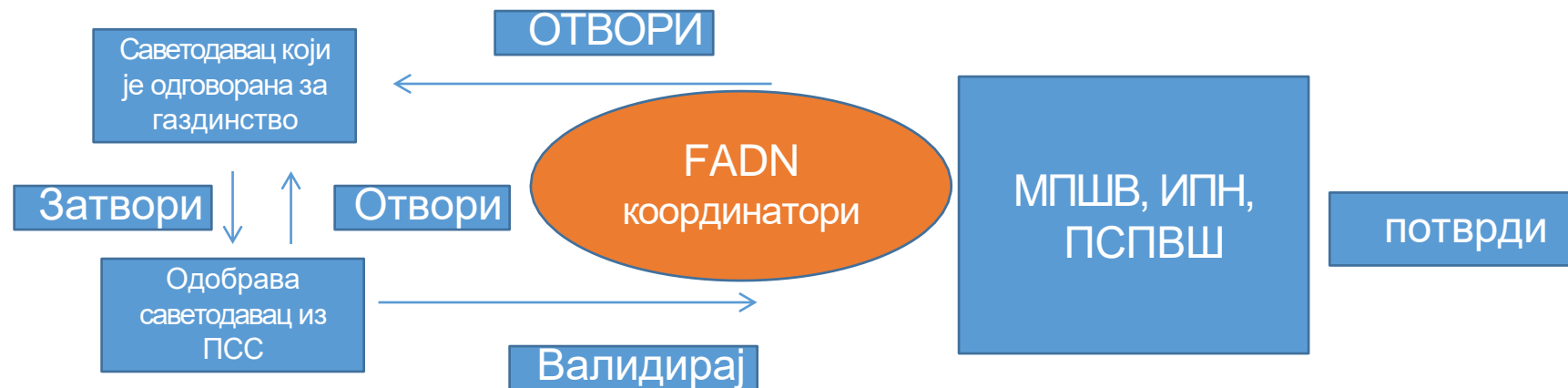
30. јануар	Завршетак идентификације
28. фебруар	Завршетак прикупљања података са свих FADN газдинстава за претходну годину
1. април	Унос података за једно газдинство
23-25. април/ 29 април	Обуке за унос података
20. мај	Подаци са свих газдинстава унети у софтвер/ СТАТУС ВАЛИДИРАН/ КОРЕКЦИЈЕ ПОВРАТНЕ ИНФОРМАЦИЈЕ
30. јул	Завршена валидација/ ВАЛИДАЦИЈА И КОРЕКЦИЈЕ ПОВРАТНЕ ИНФОРМАЦИЈЕ
30. јул	Сви подаци у систему кориговани
30. август	Све повратне информације за пољопривреднике спремне
30. септембар	Сви подаци спремни за слање у RICA 1 систем ЕУ
30. октобар	Подаци спремни за обраду и анционалне анализе

ВАЛИДАЦИЈА - FADN координатори

Од 2017. године прати се процес уноса и валидације података свих учесника –
**РОКОВИ ПРОПИСАНИ У ПРАВИЛНИКУ-УНАПРЕДИТИ ЗНАЧАЈ И УЛОГУ FADN КООРДИНАТОРА КАО ФИНАЛНА
 КОНТРОЛА НА ЛОКАЛНОМ НИВОУ**

САВЕТОДАВАЦ ОДГОВОРАН ЗА ГАЗДИНСТВО	затвори				
САВЕТОДАВАЦ НИЈЕ ОДГОВОРАН ЗА ГАЗДИНСТВО		Отвори за унос	валидирај		
Liaison агенција (МПШВ, ИПН, ПСПВШ)			валидирај	Отвори за унос	
СТАТУСИ	За валидацију	ОТВОРЕН	ВАЛИДИРАН	ОТВОРЕН	ПОТВРЂЕН

- **Лимити и валидацијске поруке за контролу FADN података;**
- **Добра припрема годишњих упитника и усаглашеност са софтвером за унос података**
- **ЈАСНА МЕТОДОЛОГИЈА ПРИКУПЉЊА И УНОСА ПОДАТАКА, ЈАСНА ОБРАЗЛОЖЕЊА;**
- **КОНТИНУИРАНЕ ЕДУКАЦИЈЕ;**
- **КОНТИНУИРАНО УНАПРЕЂЕЊЕ СОФТВЕРА;**
- **Коришћење јавних база података** (ветеринарска база, ЛПИС, Регистар газдинстава, субвенције и сл.)
- **Грешке приказане у FADN софтверу (логичке, методолошке...)**

-црвене-ОБАВЕЗНА ИСПРАВКА

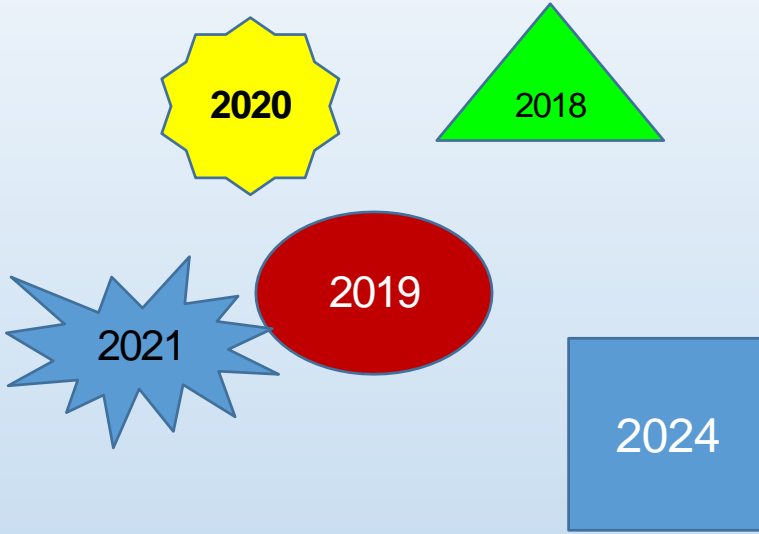
-плаве-ОБРАЗЛОЖЕЊЕ

**УНАПРЕЂЕЊЕ
КВАЛИТЕТА
ПОДАТАКА**

- 1. Четири нивоа контроле**
(газдинство- ПССС/ПСС, регионална тела,
Министарство,
EU –RICA тест)
- 2. ЈАСНО ДЕФИНИСАНИ ПРИНЦИПИ
КОМУНИКАЦИЈЕ И КОНТРОЛА
ПОДАТАКА**
- 3. УСПОСТАВЉЕНЕ ПРОЦЕДУРЕ
КОНТРОЛЕ**

FADN РЕЗУЛТАТИ СА ПОЉОПРИВРЕДНИХ ГАЗДИНСТАВА (Farm Return)

Стандардни резултати за 2023. годину

www.fadn.rs

Зелена књига 2023 – Извештај о стању у пољопривреди

<http://ec.europa.eu/agriculture/rica/>

http://ec.europa.eu/agriculture/rica/database/database_en.cfm

НАЦИОНАЛНА КООРДИНАЦИОНА ГРУПА ЗА *FADN* систем:

Zorica Kukić zorica.Kukic@minpolj.gov.rs

Nevena Božović nevena.bozovic@sekretarijat.gov.rs

Mirjana Tomić mirjana.tomic@psskikinda.co.rs

Slavica Čolić scolic@ipn.bg.ac.rs

Robert Radišić rradistic@ipn.co.rs

Vedran Tomić vtomic@ipn.co.rs